

МОЖЛИВОСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДОСВІДУ РОЗВИНЕНИХ КРАЇН ЩОДО ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У ВІТЧИЗНЯНИХ РЕАЛІЯХ

Савастєєва О.М.

к.е.н., доцент кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Круковська С.І.

студентка 1 курсу магістратури,

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Обраний Україною євроінтеграційний вектор розвитку вимагає глибокого вивчення досвіду інших держав у частині забезпечення належного рівня функціонування місцевого самоврядування. Основним у цьому контексті є питання стану місцевих бюджетів, з яких фінансуються майже всі місцеві видатки. Дослідженню місцевих бюджетів приділяють досить значної уваги такі науковці, як І.П. Адаменко, М.І. Деркач, М.В. Литвин, Л. Михайлишин, Р.О. Стефранчук та інші. Метою нашого дослідження є аналіз особливостей формування та використання коштів місцевих бюджетів у зарубіжних країнах та визначення можливостей його імплементації у вітчизняних умовах. Аналіз досвіду розвинених країн світу щодо особливостей формування та використання коштів місцевих бюджетів представлений у табл. 1.

Важливі питання удосконалення використання бюджетних коштів пов'язані із розмежуванням їх між державним та місцевими рівнями управління. Порівняти пропорції розмежування функцій між рівнями фінансової системи у різних країнах дає змогу показник централізації, який характеризує частку видатків центрального уряду в повному обсязі витрат бюджетної системи. Розвинуті держави мають різні моделі централізації фінансової системи. В унітарних державах загалом спостерігається дещо вищий рівень централізації, а у федеративних, де фінансова система є трирівневою, дещо менший. Так, у США цей показник становить 57%, у Франції - 71%, у Канаді - 40%. [2].

Аналізуючи формування фінансової політики сталого розвитку місцевих бюджетів розвинутих держав світу, можна зробити висновок про посилення їх соціальної спрямованості. Саме на задоволення соціальних потреб людини була спрямована фінансова політика таких держав, як США, Велика Британія, Франція, Німеччина, Швеція. Найвищий рівень забезпечення соціальних потреб населення за рахунок бюджетного фінансування характерний для скандинавських країн, зокрема Швеції [3]. У видатках місцевих бюджетів значну частину складають асигнування на соціально-культурні об'єкти. У Німеччині ці витрати становлять 25% видатків місцевих бюджетів, у Японії і Франції - більше 33%, а у бюджетах Великобританії і США – понад 40%. У ряді країн (Німеччині, США) за рахунок територіальних бюджетів покриваються витрати на вищі навчальні заклади. За рахунок місцевих бюджетів фінансується й охорона здоров'я.

Таблиця 1

Особливості виконання місцевих бюджетів у зарубіжних країнах

Досвід Німеччини	Досвід Великої Британії	Досвід Франції	Досвід Скандинавських країн (Швеція, Норвегія, Данія, Фінляндія, Ісландія)
Особливості формування коштів місцевих бюджетів			
<p>В урядовому проекті місцевих бюджетів видатки плануються на 2-3% більше, ніж минулого року. Проект має відповідати критеріям бюджетної політики ЄС.</p>	<p>Частка місцевих бюджетів у бюджетній системі коливається на рівні 30%. Головне джерело місцевих бюджетів - муніципальний податок (справляється залежно від вартості майна та кількості дорослих членів сім'ї). Видатки місцевих бюджетів поділяються на поточні та капітальні (капітальні покриваються за рахунок позик, а джерелом фінансування поточних, головним чином, є податки).</p>	<p>Місцеві органи влади здійснюють великі капіталовкладення - понад 52% всіх капітальних державних витрат. Частка податків у місцевому бюджеті - 40%, субсидій – 30%, власні надходження і позики 30%. Місцеві бюджети, як правило, дефіцитні і потребують додаткових ресурсів для фінансування власних програм. Місцеві бюджети Франції в частині витрат складаються з двох основних розділів: бюджети поточної діяльності (функціональний) та бюджети нового будівництва (інвестування).</p>	<p>Особливістю фінансів Норвегії є те, що зовнішнього боргу у країни немає. Проблеми бюджетного дефіциту в країні немає також, навіть попри традиційно високий рівень бюджетних витрат та соціальних зобов'язань уряду. У Фінляндії із середини 1990- х років одним із пріоритетів бюджетних витрат є розвиток науки. Рівень витрат на науково-дослідні роботи у відсотках відносно ВВП є одним з найвищих у світі.</p>
Основні напрями спрямування коштів місцевих бюджетів			
<p>Структура витрат, спрямована на фінансування міністерств освіти, у справах сім'ї, літніх людей, жінок і молоді, закордонних справ, економічного розвитку і співпраці та ін. Найбільшу групу витрат становлять соціальні виплати.</p>	<p>Основні напрями спрямування коштів місцевих бюджетів Великої Британії такі: житлове та шляхове господарство, освіта, місцева влада та самоврядування, судова система, поліція, заходи з охорони навколишнього середовища.</p>	<p>У країні більше третини всіх поточних витрат місцевих органів влади припадає на утримання адміністративно-силового апарату (поліція, цивільна оборона, пожежна охорона, управління), третина - на освіту, культуру; важливою статтею витрат є розвиток інфраструктури.</p>	<p>Соціальна сфера є пріоритетом фінансової політики. Крім того, що велика частка соціальних послуг у скандинавських країнах є безкоштовною, вони дуже різноманітні за формами і доступні всім громадянам.</p>

Джерело: [1]

Отже, міжнародний досвід свідчить про те, що органи місцевого управління здатні надавати в повному обсязі високоякісні соціальні послуги, покращувати умови життя власних громадян, удосконалювати інфраструктуру та залучати необхідні ресурси, які б відповідали їх потребам.

В Україні особливу увагу слід приділити розгляду Європейського законодавства. Запровадження європейських стандартів у галузі місцевих фінансів – це перш за все приведення у відповідність з рекомендаціями Ради Європи національного законодавства, яким передбачається визначення та оприлюднення показників ефективності фінансового управління в галузі видатків на надання місцевих суспільних послуг, обмеження розміру місцевого боргу, визначення персональної відповідальності посадовців органів місцевого самоврядування за об'єктивність та достовірність показників у фінансовій та бюджетній сфері, запровадження дієвого механізму незалежного аудиту в органах місцевого самоврядування тощо.

Література:

1. Стефанчук Р.О. Зарубіжний досвід формування та функціонування місцевих бюджетів / Р.О. Стефанчук, О.А. Музика-Стефанчук // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності.- 2010. - №1. – С. 132 – 138.

2. Михайлишин Л. Фінансове забезпечення місцевого управління: зарубіжний досвід для України / Л. Михайлишин // Збірник наукових праць: Ефективність державного управління. – 2010. - №23. – С. 343 – 351.

3. Панасюк Л.В. Удосконалення механізму формування фінансових ресурсів місцевих органів влади з урахуванням світового досвіду / Л.В. Панасюк // Економіка та держава. – 2009. - №1. – С. 46-50.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА ПРИКЛАДІ М. ТЕПЛОДАР

Журавльова Т.О.

Завідувач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин - к.е.н.,
професор

Костолонова Л.В.

Ст. викладач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Дікусаров Р.В.

Студент 2-ск курсу, напряму підготовки «Фінанси, банківська справа та страхування»

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
М. Одеса, Україна*

Необхідною умовою поліпшення рівня та якості життя населення є наявність розвинутої соціальної сфери. Соціальну сферу умовно можна поділити на дві складові: соціально-побутову та соціально-культурну. Соціально-побутова складова охоплює житлово-комунальне господарство, побутове обслуговування, торгівлю і громадське харчування, транспорт і зв'язок, а соціально-культурна – освіту, охорону здоров'я, спорт, туризм, культуру та соціальне забезпечення. На соціальну сферу покладено ви- рішення низки завдань, котрі мають першочергове значення для розвитку економіки і позитивно впливають на головну продуктивну силу суспільства – людину, а саме: